

Фармаванне навукова-даследчых якасцяў у галіне ўжывання інфармацыйных тэхналогій у будучых настаўнікаў-дэфектолагаў

Важнай характарыстыкай працэсу прафесійнай падрыхтоўкі будучых настаўнікаў-дэфектолагаў ў Інстытуце інклюзіўны адукацыі з'яўляецца яго навукова-даследчая накіраванасць. Адною з формаў актыўнага ўключэння студэнтаў у навукова-даследчую дзейнасць выступае ўдзел у працы студэнцкай навукова-даследчай лабараторыі (СНДЛ). Уключэнне ў дзейнасць СНДЛ садзейнічае павышэнню якасці авалодання студэнтамі навучальнымі дысцыплінамі, фарміравання ў іх уменняў правядзення навуковага пошуку, набывання досведу творчай дзейнасці, навукова-пазнавальных інтарэсаў, імкнення да ўдасканалення і абнаўлення сваіх ведаў і ўменняў і, як вынік, фарміравання будучага высокакваліфікаванага спецыяліста.

У цяперашні час адбываюцца істотныя змены ў педагагічнай тэорыі і практыцы, звязаныя з унясеннем карэктыву ў змест і метадыку навучання і выхавання, якія павінны быць адэкватныя сучасным тэхнічным магчымасцям і спрыяць гарманічнаму ўваходжанню як дзяцей нармальным рухам развіцця, так і іх аднагодкаў з АПФР ў інфармацыйнае грамадства. У сувязі з гэтым адбываецца актыўнае ўкараненне інфармацыйных тэхналогій у сістэму агульнай і спецыяльнай адукацыі.

Выкарыстанне інфармацыйных тэхналогій у працэсе навучання прадастаўляе асобам з АПФР наступныя магчымасці:

- ажыццяўляць працэс камунікацыі і ўзаемадзеяння, атрымліваючы доступ да інфармацыі ў адаптаваным, найбольш зручным для сябе, выглядзе. Для часткі дзяцей з цяжкімі і множнымі парушэннямі развіцця інфармацыйныя тэхналогіі часта з'яўляюцца адзіным і унікальным сродкам, здольным забяспечыць узаемадзеянне і зносіны з навакольным светам;

- якасна перайначыць дзейнасць вучня, праз павышэнне матывацыі да вучобы, стварэнне цалкам новых умоў для больш эфектыўнай самастойнай працы, творчасці, набывання і замацавання розных прафесійных ведаў і ўменняў.

Для настаўніка-дэфектолага выкарыстанне інфармацыйных тэхналогій дае шырокія магчымасці праектавання навучальнай асяроддзя, рэалізацыі прынцыпова новых форм і метадаў навучання, развіцця асобы навучэнца, творчага пошуку і арганізацыі сумеснай работы навучэнцаў, распрацоўкі і выбару аптымальных праграм навучання.

Сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі падаюць вялікія магчымасці арганізацыі адаптаванай адукацыйнага асяроддзя для ўсіх катэгорый дзяцей з АПФР на аснове выкарыстання спецыяльнага праграмага і апаратнага забеспячэння.

З мэтай мінімізацыі або ліквідацыі камунікатыўных, псіхалагічных і іншага роду праблем, звязаных з парушэннем фізічных, сэнсарных або псіхічных

функцый навучэнцаў, у сучаснай практыцы спецыяльнай адукацыі выкарыстоўваюцца прыёмы і метады працы, розныя тэхнічныя сродкі, якія дазваляюць знайсці «абыходныя шляхі» да інфармацыйных рэсурсаў і маюць агульную назву - асістыўныя тэхналогіі. Прыдатныя і даступныя асістыўныя тэхналогіі ў значнай ступені могуць павысіць аўтаномнасць навучэнцаў з АПФР, спрыяць іх сацыяльнаму развіццю і ўзаемадзеянню.

У 2017-2018 навучальным годзе ў Інстытуце інклюзіўнай адукацыі пачала працаваць студэнцкая навукова-даследчая лабараторыя «Інфармацыйна-адукацыйныя рэсурсы ў карэкцыйна-педагагічнай працы і навучанні дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця». Асноўнымі напрамкамі яе навуковага пошуку з'яўляюцца:

- тэарэтычны аналіз сучаснага стану ўкаранення інфармацыйных тэхналогій у сістэму адукацыі, у тым ліку спецыяльнага;

- пытанні падбору, адаптацыі і арганізацыі адукацыйнага асяроддзя для дзяцей з АПФР з выкарыстаннем магчымасцяў інфармацыйных тэхналогій;

- стварэнне інфармацыйных адукацыйных рэсурсаў для дзяцей з АПФР з выкарыстаннем праграмных рэсурсаў і інструментальных асяроддзяў;

- распрацоўка метадычных рэкамендацый па выкарыстанні інфармацыйна-адукацыйных рэсурсаў у навучальным і карэкцыйна-педагагічным працэсе;

- вывучэнне і сістэматызацыя ведаў і ўменняў у галіне распрацоўкі інфармацыйна-адукацыйнага асяроддзя для дзяцей з АПФР з выкарыстаннем Інтэрнэт-тэхналогій;

- падрыхтоўка навуковых паведамленняў, метадычных праектаў і іх апрацацыя на навуковых канферэнцыях, семінарах, у практыцы работы ўстаноў адукацыі;

- арганізацыя і правядзенне навуковых і адукацыйных мерапрыемстваў.

У склад СНДЛ ўвайшлі студэнты, якія навучаюцца па спецыяльнасці «Тыфлапедагагіка». Нароўні з ажыццяўленнем даследчай работы па тэарэтычным аналізу сучаснага стану ўкаранення інфармацыйных тэхналогій у сістэму адукацыі, у тым ліку дзяцей з АПФР члены СНДЛ актыўна займаюцца стварэннем разнастайных інфармацыйных і электронных адукацыйных рэсурсаў для забеспячэння адукацыйнага працэсу дзяцей з АПФР. З улікам спецыяльнасці, па якой навучаюцца студэнты, практычна распрацоўкі накіраваны на стварэнне дыдактычнага забеспячэння карэкцыйных заняткаў па развіцці зрокавага ўспрымання і ўрокаў матэматыкі для дзяцей з парушэннямі зроку. Для стварэння такіх педагагічных электронных адукацыйных рэсурсаў студэнты выкарыстоўваюць шырока распаўсюджаныя і досыць простыя ў працы інструментальныя асяроддзя такія, як Microsoft PowerPoint, SMART Notebook, CourseLab. Такі падыход, з аднаго боку, забяспечвае ўлік індывідуальных магчымасцяў і патрэбаў практычна кожнага дзіцяці з АПФР, і, з другога боку, не

патрабуе ад будучых настаўнікаў-дэфекталагаў дадатковага набыцця прафесійных навываў у галіне праграмавання.

Наяўнасць лёгкага і ўстойлівага доступу ў Інтэрнэт стварае яшчэ адну магчымасць для стварэння, распаўсюджвання і выкарыстання электронных адукацыйных рэсурсаў ў адукацыі дзяцей з АПФР. У апошні час шырокай папулярнасцю ў асяроддзі адукацыі карыстаюцца сэрвісы Web 2.0. Найбольш цікавымі для настаўніка-дэфекталага з'яўляюцца Інтэрнэт-рэсурсы, якія ўяўляюць сабой online-асяроддзя для стварэння і размяшчэння дыдактычных матэрыялаў такіх, як інтэрактыўныя flash-рэсурсы (<http://www.classtools.net>), інтэрактыўныя заданні ([http:// learningapps. org](http://learningapps.org)). Гэтыя магчымасці таксама выкарыстоўваюцца для стварэння электронных адукацыйных рэсурсаў.

Яшчэ адной актуальнай праблемай выкарыстання электронных адукацыйных рэсурсаў, якая прываблівае ўвагу студэнтаў-удзельнікаў СНДЛ, з'яўляецца адаптацыя метадыкі прымянення інфармацыйна-адукацыйных рэсурсаў агульнага прызначэння ва ўмовах своеасаблівасці сэнсарных магчымасцяў дзяцей з АПФР, іх вучэбна-пазнавальнай дзейнасці.

Такім чынам, удзел у працы СНДЛ прадастаўляе будучым настаўнікам-дэфектолам магчымасць зрабіць першыя крокі ў студэнцкую навуку, сфарміраваць у сябе навукова-даследчыя якасці ў галіне прымянення інфармацыйных тэхналогій у сферы адукацыі дзяцей з АПФР.